

28 Mart. begiere, at Præsten paa deres Vegne vil møde, bør han dem saadant ikke negte. 6.) Tager nogen Kirke ved Storm og Uveir Skade, skal han, om ej anden Leilighed strax høves, med første Post give Amtmanden og Kirke-Inspectoren slikt tilkiende, samt begiere deres Svar, at han saadant for dem har angivet.

28 Mart. Instruction, hvorefter enhver Skolemester i Bytter-Districterne sig i det ham anbetroede Skolemesters Embede skal forholde. [Cancel.]. p. 27.

Eft. Fr. 23 Jan. 1739. 15 og 40 S.

1 og 2.) Ere ligesom Instruxen for Degne og Skoleholdere i Danmark 23 Jan. 1739. 1 og 2 S. 3.)

Saa snart han sit Skolemester-Embede antræder, skal Sognepræsten give ham et udførligt Mandtal paa alle Børn og Tyende i de Byer, som ligge til hans Skole, hvoraaf han kan erfare, om Børnene, saavel Drengene som Piger, om ej før, da naar de ere over 5 Aar gamle, alle flittig søge Skolen; Skulde nogle af Børnene mod deres Forældres Villie udeblive af Skolen, giver han det Forældrene tilkiende, som da med Riis straffe dem; men holde Forældrene selv deres Børn modvillig tilbage, anmelder han slikt strax for Præsten, som kalder Forældrene for sig og foreholder dem saadan deres Forførelse, hvorved de give Marsag, at Børnene ikke oplyses i den saliggjørende Guds Kundskab, og intet lære, hvormed de i Tiden kan tiene Kongen og Fædrelandet; kan Præsten med sliige Formaninger ej i Mindelighed formaae Forældrene at holde deres Børn flittig til Skole, angiver han det uden Ophold for Amtmanden, som strax bør raade Bod derpaa, og efter Sagens Beskaffenhed see Forældrene afftraffede, enten med Penge-Mulct eller Fængsel paa Vand og Brød eller og aabenbare Skrifte for den 3die Forførelse. 4. og 5.) Ere som Instr.

23 Jan. 1739. 4 og 5 S.

6.) Paa det Forældrene

28 Mart. ældrene ej skal have Marsag at klage over, at de saane den Hielp og Tjeneste af deres Børn, som de ellers kunde vente, isald de ej saa jevnlig søgte Skolen, da seer han derhen, at de Børn over 8 Aar, hvilke om Formiddagen have været i Skolen, om Eftermiddagen blive hjemme, dog at de, der søge Skolen den ene Dag om Formiddagen, skal den anden Dag gaae i den om Eftermiddagen, saa deslige Børn have den halve Dag frie, naar Forældrene det begiere; Men Børn under 8 Aar, samt de, af hvilke Forældrene ingen Hielp begiere, kan saavel Formiddag som Eftermiddag søge Skolen. 7.)

Fra Paaske til Mikkelsdag holder han Skole fra Kl. 7 til 11 Formid., og fra Kl. 2 til 6 Efterm.; Men fra Mikkelsdag til Paaske fra Kl. 8 til 12 Formid., og fra 2 til 4 Efterm. 8, 12 og 13.) Ere som Instr. 1739.

8, 12 og 13 S undtagen, at efter 12 S skal om Middagen, før Børnene gaae af Skolen, læses for dem af Lov-Bogen efter Tidens Beskaffenhed 2, 3 å 4 Artikler.

9.) Naar Morgen-Bønnen er holdet, skal han strax begynde at læse for Børnene, og lade Drengene sidde ved Borde for dem selv, og Pigerne for dem selv, da de ej maae sidde iblandt hverandre. 10.) Han skal med

Flid lære Børnene Luthers liden Catechismum, hvilken de bør lære Ord fra Ord uden ad, siden den i Stiftet brugelige Forklaring, hvilken ej saaledes læres uden ad, at de binde sig til Ordene, men han bør tit forandre Spørsmålene, saa at de kan gjøre rede for Meningen og ej læse Ordene op, uden at forstaae dem. 11.) Desuden lærer han Børnene at læse inden i Bøger, og tillige, naar Forældrene det begiere, informerer dem i at skrive og regne, hvorfors Forældrene bør betale ham for et Børn maanedlig 3 S til Skrivmaterialier, men for Læsningen betales intet. 14.) Skolemesteren skal ogsaa

give Agt, at Børnene i Skolen ej bande, bruge

28 Mart. Skilds-Ord og utugtig Snak, eller støie, Fives og flaaes, og finder han nogen dermed at forsee sig, straffer han saadanne med Ord og foreholder dem alvorlig, at de i Skolen bør sidde stille og med Aftsonhed, uden at fortørne Gud eller forarge hverandre. 15.) Om Søn-, Hellig- samt Maanedes-Bedebage skal Børnene møde Skolemesteren ved Kirken, som følger dem i Kirken, og der forbliver, indtil Prædiken og Catechisationen er ude; han skal og nøie give Agt, at Børnene af de fraliggende Byer ligeledes følges i Kirken med deres Forældre; Men maae Forældrene iblant lade et Barn blive hjemme, for at see til Huset, skal han mage det saa, at det Barn, som har været hjemme en Søndag, kommer i Kirken den næste derefter, da et af dem, der forrige Søndag var i Kirken, kan derimod blive hjemme, naar Fornødenhed det udkræver. 16.) Naar Biskoppen hvert 3die Aar eller tiere besøger Kirkerne og overhører Ungdommen, skal Skolemesteren med de Børn, der søge hans Skole, være tilstede, som han inddeler i visse Classer, først de, der alene have lært en eller flere af de 5 Parter i Catechismo, dernæst de, der vide den ganske Catechismum, omfider de, der have tillige lært Forklaringen og Sententserne; og endelig de, som desuden kan de 7 Davids Poenitentjes Psalmer. Naar Børnene saaledes ere satte i Orden, overhører Biskoppen enhver i det de have lært, hvorved Skolemesteren stedse skal være tilstede, for at stande til Rette, om noget paa hans Undervisning er at sige; til hvilken Ende Biskoppen skal lydelig tilspørge Provsten, Præsten, Degnen og den ganske Menighed, om de noget paa Skolemesteren have at sige, om han er forsømmelig i sit Embede eller uskikkelig i Liv og Levnet; Og naar Biskoppen finder Klage over Skolemesterens Forhold, at han ej sin Instruction efterlever, siger han det til Provsten og Præsten, og dem repræ-

man

manderer, at de sig en uduelig Skolemester have ladet 28 Mart. henseende, som af Amtmanden og dem burde været casset, hvorfor de det for Amtmanden havde at andrage, og uden videre Proces ham at cassere. 17.) Provsten skal og besøge Kirkerne engang hvert Aar, og skal da paa lige Maade, som naar Biskoppen besøger Kirkerne efter 16 §, forholdes baade med Børnene, som Provsten overhører, saa og med at undersøge, om noget paa Skoleholderen er at sige, som da for Amtmanden andrages, og naar Amtmanden, Provsten og Præsten befinde, at han sin Instruction ej har efterlevet, og sit Embede at have forbrudt, have de ham strax uden videre Proces at affætte. 18.) Er som Instr. 23 Jan. 1739. 18 §. 19.) Naar Børnene i Skolen ere saavidt underviste, at de kan tages til Gudsbord, skal han dog siden 1 eller 2 Gange om Ugen giennemgaae deres Børnelærdom, paa det de ej skulde glemme, hvad de tilforn have lært; Des gierer nogen af deslige at undervises i Regnen og Skrivningen, maae han dem det ikke negte. 20.) Saa fremt endeel af de til Land-Militien enrøllerede eller andre fremmede vojne Mennesker, nys komne til Cognet, findes saa uoplyste i deres Saligheds Sag, at Cognepræsten dem ej med en god Samvittighed til Herrens Word kan annamme, da, naar Cognepræsten henviser saadanne til ham, skal han dem paa visse Tider saaledes undervise, at de kan faae den fornødne Kundskab om Gud og deres Salighed. 21.) Han maae ej med Hug og Slag ilde medhandle Børnene, men deres Feil skal han lemsældig rette. De usittige lader han sidde længere i Skolen end de andre, dog bør han gjøre Forskiel imellem Børnernes Nemme, da een maae have længere Tid til at lære end en anden; Hielse Formaning og den maadelige Straf, at sidde længere i Skolen, intet, siger han det til deres Forældre, af hvilke eller af

28 Mart. ham i deres Nærværelse de da med Riis efter Forfølelsen straffes 22.) For Børnernes Underviisning i Læsning maae han ej noget af dem, deres Forældre eller andre begiere eller tage, under Straf efter lovlig Medfart at misse sit Embede, men skal lade sig nøie med den ham tillagte Løn, aarlig 24 Rdsr, som ham kvartaliter af Kirke-Inspectoren betales, og desuden 3 Skov-Læs Brændevod, og af hver 20 Edr S. R. et Læs Tørv, samt af hver E. S. R. til hans Dvæg 1 Lpd Høe og 1 Lpd Halm-Foder; Herforuden nyder han frie Græsgang blant Bøndernes Dvæg til 2 Køer og 6 Kaar, samt er frie for alle Slags Skatter, Contributioner og Paa- læg, og skal de Huusmænd, som have Børn, enten giøre Skolemesteren 2 Dages Arbejde om Aaret, eller betale ham 1 Rsk; begierer eller modtager han videre, bør han, naar det ham lovlig overbevises, misse sit Embede (*). 23.) Denne Instruction skal opslaaes i hver Skole til alles Underretning, og hvilken Skole- mester sig samme holder efterretlig og desuden lader see nogen særdeles Flid med de Unges Underviisning, ham vil Kongen, naar han er Student, til Degne-, ja vel og til Præsteskald, om han dertil er dygtig, befordre, dog at han skal have været 4 eller i det mindste 3 Aar Skolemester, før han sligt Embede maae søge (**). Og skal denne Instruction aarlig læses af Prædikesto- lene første Søndag efter Hellig 3 Kongersdag.

Nentes

(*) Efr. R. Br. 19 Febr. 1724, Rskr. 21 Oct. 1785 og E. Br. 11 Mart. 1786.

(**) Ved Rescr. 19 Oct. 1736 (til Bisperne i Siellands, Srens, Aarhuus og Niber Stifter) er der bifalet Bis- kopperne i deres Stift derhen at see, at, naar noget Degnekald der paa Kongens Gods bliver ledigt, Sko- lemestrene i Rytter-Districterne da, i Folge denne Instructions Sydende, frem for andre dertil blive an- tagne og befordrede.

(†) Nentes-Kammer-Pl. ang. Maleværket i Kbhavn. 19 Apr. (See Conf. Nr. 15 Oct. 1778. V Cap.). Pat.

Fr. Om Straf for de Leilendinger, sout 21 Apr. heboe Kongens eget forbeholdne Gods ved Kongsberg Sølvværk og ulovlig misbruge Gaardenes tilhørende Skove. Kammer. p. 34.

Er. At hemme den hidtil foreløbne Misbrug, da en Deel af disse Bønder ikke alene selv med Kul-Brænd- ning samt Dyrnings- og Sauge-Tømmer-Hugst og Drift haardelig have angrebet bemældte Skove, men endog, til deres egen Profit og Skovenes totale Ruin, tilladt andre vidtstrælgende Bønder i disse Rgl. Skove, som dem alene til Leie og Brug i Folge Loven ere bevil- gede, Kul at brænde samt Sauge- og Dyrnings-Tøm- mer at virke.

Alle saadanne Leilendinger, som antreffes enten selv eller ved andre i nogen utilladelig Kulbrændning eller Tømmer-Hugst, og saaledes forsee sig imod Loven, Fr. og de dem meddeelte Dyringsbrev, skal ej alene først have forbrudt alle de virkede Materialier, Kulle-Veed eller brændt Kul, som attrapperes, men endog desuden bøde til Sølvværkets Fattige dobbelt saa meget, som de con- sigverede Effecter kunde anses at være værd; Til hvil- ken Ende Fogden i Districtet samt Skov-Inspecteu- ren og Holz-Førsterne have nøie i Skovene at inqvi- rere, samt, naar de nogen i utilbørlig Handel antrefse, ham derfor paa lovlig Maade at søge og tiltale.

Pl. At de 2 Markeder i Kongsberg den 8 Mart. 21 Apr. og 11 Oct. skal være affæfede, og kun et Marked aar- lig den 6 Jul. at holdes. (See Fr. 18 Apr. 1735. 12 S). P. 35.

Fr. Om Veienes Reparation og Vedlige- 21 Apr. holdelse fra Bragnæs til Kongsberg. Svorved Fr.